Directoraat-Generaal Politie

Datum
9 november 2018

Ons kenmerk
2410331

Ontwikkelagenda opsporing

Bijlage nummer 1

Aanleiding

In de voortgangsrapportage versterking opsporing van 12 maart 2018[1] heb ik toegezegd uw Kamer na de zomer te informeren over de ontwikkelagenda opsporing. In de voortgangsrapportage schetste ik reeds in enkele grove streken de inhoud van de concept ontwikkelagenda. Nu de ontwikkelagenda gereed is, ga ik in meer detail op deze ontwikkelagenda in.

Noodzaak ontwikkelagenda

De functionele en organisatorische uitdagingen waar de opsporing voor staat nopen tot een consequent volgehouden aanpak om de opsporing stap voor stap te verbeteren. De ontwikkelagenda opsporing is een volgende stap in het versterkingstraject dat met de contourennota opsporing eind 2015[2] is ingezet.

De blijvende noodzaak van dit versterkingstraject is duidelijk. Het gaat in dit traject bijvoorbeeld om de vraag hoe de politieorganisatie niet alleen in termen van capaciteit maar ook in termen van kwaliteit, innovatief vermogen en werkprocessen toekomstbestendig kan worden gemaakt. Het gaat om een cultuurverandering met een focus op samenwerken en aanspreken en om een scherpere koppeling van opleidings- en opsporingsvraagstukken, leidend tot bijvoorbeeld snelle(re) werving en om het terugdringen van administratieve lasten die worden ervaren. Bij dit laatste merk ik op dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen administratieve werkzaamheden die voortvloeien uit bepalingen uit het Wetboek van Strafvordering en administratieve lasten die samenhangen met interne organisatorische procedures. Zoals opgemerkt in mijn schets van een meerjarige, bestendige aanpak van administratieve lasten in de opsporing, gaat het bovenal om het centraal stellen van waarden zoals werkplezier en werkbeleving.

Daarnaast onderstrepen de positieve resultaten in het versterkingstraject tot nu toe de waarde ervan. De kwaliteit van de opgemaakte processen-verbaal van Veel Voorkomende Criminaliteit (VVC)-zaken is verbeterd. De genomen maatregelen

[1] Kamerstukken II, 2017/18, 29628, nr. 760
[2] Kamerstukken II, 2014/15, 29628, nr. 503

ter verhoging van het vakmanschap en professionaliteit van de opsporing van deze zaken werpen hun vruchten af. Er is thans ICT-ondersteuning die het mogelijk maakt om te monitoren wat het retourpercentage is van de ingestuurde strafzaken en wat de reden van retourzending is door het OM. Dat maakt het mogelijk gerichter te interveniëren en te verbeteren. Voorts heeft de politie de afgelopen jaren een forse inspanning gepleegd om de basis van opsporing en vervolging op orde te brengen door het werven van hoger opgeleide specialisten op het gebied van bijvoorbeeld financieel-economische criminaliteit en cybercriminaliteit. Ook zijn uit de 291 mln gerichte investeringen op het terrein van opsporing gedaan: zo zijn er 171 fte specifiek bestemd voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit en zijn 106 fte specifiek bestemd voor de aanpak van vormen van digitale criminaliteit.[3]

Inhoud ontwikkelagenda opsporing
De ontwikkelagenda die als bijlage bij deze brief is gevoegd, beschrijft wat politie en OM in de versterking van opsporing in de komende jaren in gezamenlijkheid willen realiseren. De ontwikkelagenda bestaat uit drie sporen:

1. een transitiestrategie waarin wordt beschreven hoe er wordt veranderd. Daadwerkelijke verandering in de eenheden vereist eigenaarschap dicht bij de werkvloer waarbij collegiale feedback essentieel is, een minder vrijblijvend karakter en een duidelijke koers. De transitiestrategie geeft een adequate governance voor korps- en eenheidsleiding (sturing op richting), hoofden operatiën en sectorhoofden (sturing op processen) en teamchefs (sturing op vakmanschap van politiemensen). De transitiestrategie maakt daarmee duidelijk waar het zwaartepunt van verandering ligt: in de eenheden, aansluitend bij de lokale context, ten behoeve van veiligheidsonderwerpen die in de eenheden spelen.

2. een vernieuwingsstrategie waarmee de politie meebeweegt met veranderingen in samenleving en rechtstaat. Daarbij gaat het niet alleen om een oriëntatie op kansen die radicalere, organisationele veranderingen kunnen bewerkstellingen ten aanzien van de bestrijding van cybercrime, van het financieel economische criminaliteit en het gebruik van forensische opsporing. Het gaat er ook om hoe de opsporing en vervolging zich moeten verhouden tot en kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen als toenemende betrokkenheid van burgers die een bijdrage willen leveren aan de opsporing, aan de toenamen van technische mogelijkheden, zoals onder andere de inzet van big data-analyses. Samen met de korpschef hecht ik belang aan hoe deze maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe mogelijkheden kunnen worden ingepast in een toekomstbestendige opsporing en vervolging, met inachtneming van rechtsstatelijke waarborgen. Het gaat ook om de vertaling van deze ambities en ontwikkelingen in de organisatie. Het vraagt ook duidelijke samenhang met bedrijfsvoerings-vraagstukken in de politieorganisatie ten aanzien van HRM en IV (zie ook samenhang hierna).

[3] Kamerstukken II, 2017/18, 29628, nr. 784

3. een kwaliteitsstrategie die initieel is gericht op verbetering van opsporing en afhandeling van de meest voorkomende delicten. De maatregelen die genomen worden zijn het waar mogelijk positioneren van de hulpofficier van Justitie als kwaliteitsbewakers binnen basisteams, het verder terugdringen van herstelwerk bij VVC en HIC, het verhoging van de startbekwaamheid en de vakbekwaamheid in de opsporing, de finalisering van enkele ingezette IV-maatregelen en de doorontwikkeling van de ZSM, mede naar aanleiding van het rapport 'beschikt en gewogen'.

Draagvlak en samenhang

De ontwikkelagenda opsporing is door politie en OM ontwikkeld en uitvoering zal vanuit de basis worden vormgegeven. De ontwikkelagenda wordt daarmee doorleefd binnen deze organisaties. De ontwikkelagenda wordt levend gehouden, omdat het geen statisch document is: als maatschappelijke ontwikkelingen daar om vragen, zal de ontwikkelagenda aangevuld of aangepast moeten worden.

De ontwikkelagenda kan op draagvlak bij de regioburgemeesters rekenen.
Ten eerste omdat de ontwikkelagenda niet uitsluitend op de recherche is gericht. Werkzaamheden in de basisteams van politie op noodhulp en handhaving betreffen ook eerstelijns opsporing ('heterdaadkracht') en vice versa is bijvoorbeeld kennis over de wijze van afhandeling van verdachten van belang voor handhaving. Het is zaak de informatiepositie wederzijds te benutten.
Ten tweede omdat de organisatorische veranderingen die nodig zijn voor zowel de ontwikkelagenda opsporing als de ontwikkelagenda Gebiedsgebonden politie (GGP) in samenhang worden bezien. Dit geldt met name bedrijfsvoeringsvraagstukken als HRM en IV. Zo is de komende jaren binnen de politie een grote uitstroom te verwachten. Het vervangingsvraagstuk biedt kansen over deze hele linie. Zoals het binnenhalen van medewerkers met nieuwe competenties, het aantrekken van medewerkers met een hoger opleidingsniveau en het verhogen van de diversiteit in de opsporing. Tegelijkertijd vragen de noodzakelijke organisatorische veranderingen keuzes. Een keuze voor de recherche is weliswaar niet permanent maar impliceert wel enige bestendigheid gelet op de noodzakelijke opleiding en ervaring die aan een dergelijke keuze verbonden zijn.
Conform de Politiewet zal ik organisatorische keuzes over de inrichting van de politie en keuzes over de taakuitvoering door en beheer van de politie met de gezagen maken.
Conform de afspraken in de CAO zal ik de politievakbonden bij deze keuzes betrekken, daar waar dat raakt aan elementen op het terrein van opsporing uit het herstelplan. Dit zal aan de orde komen in onze viermaandelijkse gesprekken.

Uitvoering

Voor alle sporen geldt, dat zij nadere uitwerking nodig hebben. Met OM en politie hecht ik groot belang aan voortgang op dit belangrijke dossier. Ik zal uw Kamer periodiek over de stand van zaken rondom de ontwikkelagenda en de uitwerking daarvan informeren.